

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik

minden héten egyszer
szombaton, fél íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM

Idé kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár: egész évre

2000 K., félévre 1000 K.
Egyes szám ára 150 K.

A nagygyűlés.

Az országos római katolikus nagygyűlés megint reá fordítja a figyelmünket olyan igazságokra, amelyeket nagyon régen ismerünk, de amelyeknek szemünk elé tárása sohasem történhetik elégszer.

Nem lehet érdektelen magának annak a megfigyelése sem, mennyien és kik voltak jelen eme nagygyűlésen. Hallom olyanoktól, akiknek ítéletét higgadtnak és elfogulatlannak ismerem, hogy a nagygyűlés egyáltalában nem hatott a tömegével és ha az lett volna a cél, amit egyik szónok hangsúlyozott: megmutatni, milyen sokan vannak, — nem lehetne sikeresnek mondani a bizonyosságot. Ám ezzel szemben azt kérdelem: ha mi, akik előszeretettel beszélünk a demokratikus mivoltunkról, ha mi, akik mind egyféle nép, szín magyarok vagyunk, ha mi mozdulunk meg így, tudunk-e több embert összegyűjteni, mint amennyit a katolikus nagygyűlés egybehozott?

Azt is látom, hogy a jelen voltak névsora nem valami fényes. Egy pár fiatal főhercegen, egy néhány mágnáson kívül az előkelőségeként felsoroltak jórésze alig ismert és nagyobbára idegen hangzású név, mintha csak nem is Magyarországról volna szó. De azt kérdelem: hát ha mi, akik egyházalkotmányunkat a világiak paritásos jogával építettük fel, — ha mi, akik papjaink szegénységét híveink áldozatkészségével, püspökeink egyszerűségét világi uraink fényével pótoltuk, — ha mi mozdulunk meg így, a mi jelen voltjaink közt ott díszlegé a történelmi nevet viselők hosszú sora?

Arról is jó tudomást szerezni, hogy mimindent beszéltek ott. Hallom ugyan a lesújtó kritikát, hogy a beszédek nagy része nem volt méltó a magyar római katolikus magas értelmi és erkölcsi színvonalához, mert demagógia mindaz, ami valótlanosságok célzatos előadása és mindaz is, ami bizonyításra nem alkalmas igazságoknak hangulatkeltő fitogtatása. Magam is azt mondom, hogy erkölcsi erő és érték szempontjából a forradalmat előkészítő radikális és

szociálista szónoklatokkal egyvonalú az olyan beszéd, amely a 16-ik században ránk zúdult nemzeti hanyatlást — melyről mindenki tudja, hogy nem a mohácsi vésszel kezdődött, hanem a Mátyás halála utáni általános romlással, s melynek legborzalmasabb kicsattanása a Dózsa-féle lázadás a reformáció kezdete előtt három évvel történt — a vallási egység megszűnésére alapozza; — vagy amely Beöthy Zsoltot okolja azért, hogy a magyar ifjúság az irolalomtörténetben a protestánsokat látja előtérben; — amely tehát Csokonai, Kazinczi, Kölcsey, Berzsenyi, Petőfi, Arany, Tompa, Kemény, Jókai, Madách és a többiek nagyságát Beöthy Zsolt kitalálásának nézi; — sőt amely a katolicizmus nemzetépítő voltának bizonyosságául a Nagy Lajos és Mátyás korának ragyogó voltát említi, mintha bizony nemzeti dicsőségből aláhanyatlások nem következtek volna be tisztán katolikusnak maradt népeknél (spanyolok) s viszont nagy nemzeti erők nem fejlődtek volna ki éppen a reformáció után (angolok és más germán népek).

Ám azt kérdelem: vajjon, ha mi, akik a tudományos kutatást főfeladattá tettük, ha mi, akik még vallási szertartásaink végzésénél is nem a kedélyre, hanem az értelemre akarunk hatni, nem megnyerni, hanem meggyőzni kívánunk, — tehát ha mi tartunk eféle gyűléseken eféle beszédeket, mi magunk megőrizzük-e magunkat minden demagógiától s akarjuk-e és merjük-e mindig s mindenben a tiszta igazságot hirdetni? Sőt: nem adjuk-e oda magunkat mi magunk is olykor az ellenfeleinknek, keresve és szolgáltatva nekik bizonyosságot mi ellenünk? Nem hirdetünk-e divatos hóbortnak hódolva, vagy a hatalomtól megfélemlítve, vagy a népszerűség kincsétől vezetve mi magunk is ostoba tanításokat a reformációnak a destrukció felé vezetéséről s nem támadunk-e magunk is a magunk nagyjai ellen?

Mindezeknek és az ezekhez hasonló számos kérdéseknek megfontolása pedig vezessen bennünket a szentírás parancsának követésére: ne legyünk felettébb igazak. Ne kicsinyeljük római

Ennek a kettős számnak ára 200 korona.

katholikus testvéreink munkájának sem jelentőségét, sem értékét, hanem fontoljuk meg, mit tudunk mi magunk cselekedni és cselekedjünk. Jobbat és többet érőt, ha lehet, mint ők. De mozduljunk meg és tartsunk össze, legalább úgy, mint ők. A magyar nemzeti kultúra szolgálatában elődeinktől végzett munkára épített öntudat nem lehet kevesebb értékű miközöttünk. A számbeli különbséget pedig bőven kiegyenlíti a gyökeres magyarságban való egység egybeforrasztó ereje.

Egyetemi tanévnyitó imádság.

Írta és elmondotta **Dr. Varga Zsigmond** egyet. tanár.

Előfóhász.

A mi hitünknek kösziklája s a mi reménységünk Te vagy és Te maradj, óh Isten, mindörökké — Ámen.

Mindenható Isten, mennyei Édes Atyánk! Meghálálhatatlan bölcs végezésemből ime új munkaesztendő nyílása gyűjt táborot szent hajlékba, hogy az örvendező sereg hallja felséges megbízásodat s vegye égi áldásaidat. Tőled akarjuk megtudni, oh Uram, hogy minő szent hivatás munkálására jegyzed el népedet s Tőled kérjük, Tőled várjuk küldetésünk megszentelődésben koronázódó sikerét is. Megkeseredett szíveknek, ereje vesztett lelkeknek munkára induláskor ugyan káprázatos sikert szokott eleikbe varázsolni a világ, könnyű utakat jelöl ki haladásra az indulat, — de nekünk a Te kijelentésed egyedüli szövétnekünk, mi egyedül csak Tőled: jóságodból, szent Lelked csalatkozhatatlan útmutatásából akarjuk megtanulni, hogy mi a Te dicsőségedre s lelkeink idvességére való. Elmúlhatik tőlünk a világ hiú ábrázata, bolondoknak látszhatunk hitünkért, cselekedeteinkért, ha Te vagy a mi kösziklánk és erős horgonyunk, soha semmiben meg nem fogyunk. Oh taníts azért Mi Urunk Istenünk, minket és ifjainkat az új esztendőben új, nagyszerű hivatás ismeretére, hogy az eddigi mértéknél jobban szolgálhassunk Téged, ird be kijelentés-akarodat szíveinkbe, hogy mindennütt és mindenben megérezhessük jelenlétedet s munkánk végén ott lássuk fényleni országodat, kicsinységünkben megdicsőülni istenségedet. — Dicséret és magasztalás szálljon szent nevedre, hogy addát nekünk kijelentésed vételeire új alkalmat s a Hozzád ragaszkodásra megingathatlan erős hitet!

Mi Urunk Istenünk, bölcs akaratodból ime új, tanulásra, komoly munkára rendelt iskolai esztendő! Minden napja, minden órája egy-egy felséges ígéret, kegyelmed ajándéka, — csak bölcsességed tervei szerint tudjuk használni! Mennyi reménység, mennyi küzdelem, mennyi lemondást kívánó hősies erőfeszítés, de mennyi

Istenáldás is! Oh jer választott nemzetség, egyetemünk ifjúsága s dicső elődök nyomdokaiba lépve, légy e munka hűségese végezője s a hív munka jutalmául adódó isteni kegyelemnek is boldog birtokosa!

Mennyei Édes Atyánk, — örök isteni bölcsességed nem kisebb feladatra hív ez új esztendőben, minthogy legyünk és maradjunk az evangéliom buzgó hirdetői, igazságának terjesztői szerte a világon. És mi szent alázattal borulunk le Előtted, hogy e legmagasztosabb hivatásra méltattál bennünket. Proféták utódaivá, hitvalló apostolokká dicsőülhetünk ez úton mi és a mi ifjaink — kiki a maga munkakörében —, mert evangéliomod nem tantételek gyűjteménye, nem üres bölcselkedés, nem képmutató álszenteskedés, nem is önmagunk hiú mutogatása —: az evangéliom mindennél több: a Te élő erőd minden hívőnek idvességére. Minden becsületes munka egy-egy részlet lehet az evangéliomból: lelképásztori-képzés, jogkeresés, testi gyógyítás s új ismeretek gyűjtése az emberi tudomány legszélesebb mezején, — de a Te evangéliomod mégis mindezeknél hasonlíthatatlanul több: a te élő lelked, bűnöket megbocsátó szereteted, igazságot és könyörületességet gyakorló jóságod, páratlan hatalmad a világon és a világban! Vakoknak világosság, süketeknek hallás, szenvedőknek gyógyulás, foglyoknak szabadulás s mindeneknek örömhír a te állandóan munkás szeretetedről, mely az eszközök sokfélesége által viszi egyre közelebb a tökéletes váltságához az embervilágot: ez az evangéliom, a Te evangéliomod. Mindennek alapja: lélek és élet: Oh hogyne volna ifjú egyetemünk legnagyobb dicsekedése, hogy e felséges megbízásod szolgálatában állhat s nekünk, vezetőknél és ifjainknak a legkiváltságosabb öröm: így dicsőíteni Tégedet? Áldott legyen szent neved, oh Uram, hogy a legvigasztalanabbnak látszó helyzetben: a bűnök és a rút önzés, az erkölcsi és anyagi leszegényedés ijesztő korszakában, a bosszú és békéltlenkedés jelen viharterhes világában az evangéliom hirdetés e megdicsőítő munkáját bíztad mi reánk, hogy annak jutalmában: isteni kegyelmed csodálatos áldásaiban is annál biztosabban részeltethessél bennünket.

Hirdetjük Uram az egyedüli, örök evangéliomot s megnyerjük kegyelmedet. Oh mily föl-emelő tudat és mily boldogító érzés, hogy az evangéliom hirdetőkre kiárad isteni kegyelmed s mit érdemek hosszú sora nem tudna biztosítani, megadatik az az élő hitnek ingyen. És miénk leszen a kegyelem s a kegyelemmel együtt minden, mi az evangéliom életét, valóságát, szent Lelked lakozását bizonyítja mi bennünk. Oh add — add nekünk Uram e kegyelmet, nélküle egyenként és összesen elveszünk.

Hol él ma az emberszívekben isteni jóságod szikrája? Ki törődik ma örök parancsolatid-

dal? Kinek kenyere a Te igazságod s itala világ-megváltó szereteted? Hol látható az arcokon igazi keresztyéni, még a szenvedésekben is bizni tudó ártatlan öröm? Hol nincs bűn, mely letarolással fenyeget mindent? Irigység, káröröm, bosszú hol ne ülnék diadalukat? Merre keressük a lélek uralmát, hol találjuk fel a népek embertestvériség által biztosított szabadságát? Hol virágozik az önzetlen munka, hova veszett ki a szívekből a te örök evangéliomod tudata és élő valósága?

És ha szerencsétlen népünkön tekintünk végig? — oh Uram! Bűn, harag és gyűlölet itt is mindenütt, a kiválasztottságnak, a többre elhivatásnak, a próbáltatások tüzein keresztül szükséges megtisztulásnak, magasba emelkedésnek szinte semmi nyoma. Leomlott tűzfalak, összedől reményvárak, könnyű fagyott hitelenség, átkozódó dac, egyéni célok kergetése a közcélok felett és helyett s szent nevednek csak az ajkakon hordozása, de nem a szívekbe vézése: hol élhet itt örök evangéliomod s miben jelentkezhetik oh Istenünk, Atyánk csodatevő isteni kegyelmed? Emberek a megélhetés könnyörtelen küzdelmében érzéketlen hústömegekké válva, intézmények a legtöbbször gépies, léleknélküli munkájukkal s nemzetünk virágzása: a máskor oly boldog ifjúság is most szinte lefagyott szirmokkal: hol ígérkezik itt gyümölcseljes, boldog érés s miből épül itt tisztelődnek: a mi égi és földi üdvösségünknek hófehér oltára?

Ah Uram! Leroskadunk a feladat nagysága alatt, hogy ily helyzetben s ily körülmények között méltatod egyetemünket s annak elkötelezettjeit evangéliomod hírnökeivé, de bizó háladással vállaljuk az evangélisták tisztét, mert ahol e munka foly: ott van áldásul, ott van segítőül: örök isteni kegyelmed.

És e kegyelem áldó támogatása mellett mi haladunk mind előbbre. Szent örömmé magasztosul mindennapi munkánk végezése s Lelked élő hatásai által megteljesedve többé nem terhet látunk a szürke feladatok megoldásában, de elhivatásod kitüntető bizonyosságait, hogy dicsőségedre munkálkodhatunk.

Orcáinkról eltűnik a fájó lemondás, az idők szántotta gond s mint hivatalosaid, ingyen kegyelmed osztályosai járunk dicsőség sugárai által beragyogva az emberek között. — Ifjúságunk arca fénylik, virágzása gazdag gyümölcsözést érlel, a vezetők mint folyók partjaira ültetett fák, egyetemünk pedig a lelki tisztaságnak, a te ismereteden és félelmeden alapuló hamisítatlan tudománynak, az igazság teljességéből táplálkozó lelki és erkölcsi szabadságnak le-dönthetetlen temploma.

És a Te kegyelmed mibennünk és miáltalunk továbbra is csodákat mivel. Evangéliomod hirdetése nyomán megmozdul az emberekben a szív, látni, eszmélni kezdenek, kik előbb a ha-

rag és szenvedély fiai voltak s lassanként elvesztíté uralmát a bűn. Az igazság, mely itt a földön elbukott, Tenálad újra jogaihoz jut az égből s a nyers erőszak, a féktelen leigázás helyébe a világ is bölcsőbbnek ítéli újból trónjára ültetni, mint az emberi békesség egyedüli szilárd fundamentumát.

A megszáradt tetemek új életre kelnek, az elválasztott részek ismét egymásra találnak, kivész a lelkekből az önzés s az emberek milliói neved imáadásában egyező akarattal lakoznak egymás mellett. És kegyelmed működése végső megkoronázásaképen egységes birodalommá, a Te fiaid országává alakul át az ég és a föld, melyet szent Lelked tart össze s melyben Te vagy az igazságos, a dicsőséges, az örökkévaló király.

... Látások fénylő távlata ez, oh szerető mennyei Édes Atyánk, de oly édes érte küzdeni s oly boldogító mielőbbi megvalósulásában hinni.

Szívünk, lelkünk bensőséges felbuzdulásával kérünk, esedezünk, oh Uram, avasd a mi egyetemünket e romolhatatlan lelki érték soha meg nem lankadó munkás eszközévé, tanárait, hallgatóit s minden hozzátartozóit isteni kegyelmed elpecsételt bizonyágtevőivé! Áld meg be-köszöntő új esztendőnk szellemi erőfeszítéseit, minden Te nevedben vállalt becsületes igyekezetünket, hogy örüljön a mi szívünk s az egész világ teljesejék be isteni dicsőségeddel. Szent Fiadért a Jézusért kérünk. Ámen.

Utóima.

Mi Atyánk Istenünk! Terjeszd ki védő oltalmadat egyetemünk őrhelyére, mely igaz szolgálád fényes nevét hordja szent jelkép gyanánt homlokán. Add a Te Lelkedet munkásaiba, hogy hív és engedelmes eszközök legyünk üdvterved szolgálatában! Áld meg e nemes várost, egyetemünk székhelyét, melynek százados kiváltsága tiszteleted oltárán a közműveltség érdekében a leggazdagabb áldozatokat mutatni be. Fedezd be védő szárnyaiddal e megcsontott árva hazát s teljessége, régi épsége visszaadásával gyógyítsd be — mint igazi orvos — fájóan vérző sebeit! Szent Lelked ihlesse, bölcsességed vezesse munkáikban nemzetünk felelős kormányfőit s legelső emberét: kormányzóját is, hogy ők is megtéveszthetetlen biztossággal vezessenek az óhajtott rév felé! Áldj meg — ki jó és személyválogatás nélkül irgalmas tudsz lenni: kicsinyt és nagyot, érdemest és érdemellent, szegényt és gazdagot egyaránt, hogy áldásaidban megismerjen Téged még az is, ki nem akar és hogy egyre láthatóbb lelki kövekből megépüljön lassanként már itt e földön a Te országod: minden keresztyén szív legforróbb imádsága. Ámen.

Egyház

A csonka-nagyszalontai egyházmegye 1923. évi rendes közgyűlése.

Az anyaegyházmegyétől való elszakadása és újonnan való megalakulása óta harmadik rendes közgyűlését f. évi aug. 30. napján Zsadányban tartotta meg 15 egyházközségből álló egyházmegyénk.

A régi megszokott formáktól eltérően a gyűlést templomi istentisztelettel nyitottuk meg, ahol Perecz István lelkészi jegyző imádkozott és Szabó István esperes tartott magas szárnyalású ünnepi beszédet, a templomot csaknem teljesen megtöltő nagy közönség előtt. Az alig 10 nappal előbb harangot avató zsadányi hívek előtt, — akik követendő jó példa gyanánt járnak elől az egyház és az iskolák iránt való áldozatos szeretetben — s előjáróik megbecsülésében: Esperes úr mindenekelőtt a véletlennek arra a csudálatos találkozására mutatott rá, hogy az 1822. évben a bihari és békésbányai tractusok egy részéből alakított szalontai egyházmegye épen 100 évvel ezelőtt, 1823-ban tartotta meg Zsadányban első rendes közgyűlését nagy nevű és áldott emlékű vezetőinek, borosjenői Tisza László vicecuratornak és Bor István zsadányi lelkész, a tractus első esperesének vezetése alatt. Azután megkapó szavakkal válaszolt ennek a 100 esztendőnek a küzdelmeit, csodás sikereit, mostani szomorú viszonyainkat; s a múlt tanulságaiból biztatást hirdetve a sivár jelenre és a bizonytalan jövőre, — lankadatlan kitartásra, áldozatos szeretetre, fáradtságot nem ismerő munkálkodásra buzdítva az egyházak összesereglett képviselőit s a buzgóságban előjáró zsadányiakat: apostoli szelíd lelkének minden melegségével adott meg bennünket.

Az istentisztelet végeztével a fiúiskola tantermében gyűltek össze a közgyűlés alkotó tagjai, valamint a Zsadányból és a vidékről nagy számban összesereglett érdeklődők. Itt Dr. Szarka Sándor, az egyházmegye általános szeretetnek és tiszteletnek örvendő gondnoka üdvözölte a tőle megszokott meleg szavakkal a gyűlés tagjait s nyitotta meg a közgyűlést. A vándorgyűlések egyik áldásos hatását éreztük mindjárt a gyűlés tagjainak számbavétele után abban az örvendetes tényben, hogy valamennyi egyházunk képviseltette magát s pusztán csak egyik világi tanácsbíránk és egyik lelkésztársunk hiányzott az alkotó tagok közül, mind a ketten halaszthatatlan hivatalos elfoglaltságuk miatt.

A tárgysorozat megállapítása után a tisztikar kiegészítése céljából választott új tanácsbírákat: Csák József komádii lelkészt és Czeg-

lédy Domokos sarkadi főszolgabírókat eskettük fel. Közülök Csák József köszönte meg a presbiteriumnak egyhangú bizalmát, kijelentvén, hogy állásukat csak ideiglenes jellegűnek tekintik, mert elképzelni is lehetetlenségnek tartják, hogy a trianoni határok és anyaegyházmegyénktől való megválásunk örökösök lehessenek.

A nagy gonddal összeállított esperesi jelentésből megnyugvással vette tudomásul közgyűlésünk, hogy a belhivatalnokok fizetési ügye, 2 egyházat kivéve, mindenütt rendezve van és hogy itt is meg van a hajlandóság a presbiteriumok részéről a rendezésre s minden reménységünk meg lehet rá, hogy kölcsönös engedékenységgel bírói beavatkozás nélkül is célt érhetünk meg az esztendő folyamán.

A tanügyi bizottsági és számvevőszéki jelentések után az anyaegyházmegyével közös intézmények, a gyámintézeti és közigazgatási pénztárak értékeinek megosztására vonatkozó bizottsági jelentéseket tárgyaltuk. A gyámintézetnél a lelkészi állások alapul vételével a vagyon 66%-a jutott az anyaegyházmegyének, 34%-a nekünk, — míg a közigazgatási pénztárnál a népesség megosztása szolgálván alapul, 50% az anyaegyházmegyének, 50% pedig nekünk jutott. Szomorú idők szomorú leszámolása, amit megkövetelt a haladó élet! Vajjon mikor jön el ismét az idő, amikor a most szétforgácsolt erők egyesülhetnek a közös nagy célok szolgálatára? ... Egyelőre csak a gondviselő Isten tudja!

Ezután az egyházmegye ügyészi állását töltöttük be, megválasztván dr. Jakó János kir. járásbírókat és Nagy Zoltán nyug. főszolgabíró zsadányi földbirtokost, — a gyámintézet ügyészévé pedig dr. Fehér Gyula sarkadi ügyvédet.

A különböző helyi érdekű ügyek elintézése után Tatár Balázs világi főjegyző indítványára a szeretet minden melegségével üdvözöltük anyaegyházmegyénket és annak szívünkhöz forrott esperesét, nagytiszteletű Böszörményi Lajos urat, 50 esztendő s lelkészi jubileuma alkalmából is. Az átírat megszerkesztésére Szabó István esperes urat kértük fel.

A 35 számból álló tárgysorozattal délre végeztünk. A szokásos közebedet a zsadányi egyház adta magyaros vendégszeretettel. Az izletes, gazdag ebéden a felköszöntők hosszú sora mintha a régi jó időket varázsolta volna vissza egy-egy pillanatra, amikor nem is olyan régen Dél-Biharnak és Aradnak testvéri szeretetben összeforrott lelkészi kara nemcsak egyházmegyei gyűlésre, hanem baráti találkozóira is jött össze Szalontára.

A közebed után este 9 óráig bírósági ülések voltak. Szomorú jelensége a mostani szomorú időknek, de jellemző turáni voltunkra is, hogy közelebbi közgyűlésünk óta, nem egészen 11

hónap alatt, — 17 bírósági ügy keletkezett s 17 ügyben kellett ítélnie a bíróságnak.

Körösnagyharsány, 1923 szeptember 30.

Percz István.

Vasárnapi iskola.

Vasárnapi iskolai tanfolyamot rendezett a tiszántúli református egyházkerület lelkész-képző-intézete okt. 8—15. napján. A tanfolyamra jelentkezett vidékről 39, helyből 31 tag; a vidékiek közül 10 indokoltan elmaradt, a megjelent 29 vidéki közül 20 lelképásztor, 1 lelkészné, 7 tanító és tanítónő és 1 óvónő; a helybeliek közül nem maradt el senki az előadásról. Az előadások állandó törzshallgatósága tehát az a 60 tag volt, akik példás szorgalommal vettek részt az előadásokon és azokat jegyzeteikkel kísérték, de ezeken kívül, amennyiben idejük engedte, a városból több buzgó atyánkfia jött el közénk; olyanok, akik nem kis lelki áldásokat vittek magukkal. Ezek közé számítom a tiszteletreméltó társaság mindama tagjait, akiket körünkben tisztelhattunk.

Napi munkánkat mindig Istenhez való fohászkodással és szent ígéjének hallgatásával kezdtük. Ezeknek a reggeli áhítatoknak vezetői voltak: Dr. Erdős Károly, Makay Lajos, Uray Sándor, Dr. Ferenczy Gyula, Dr. Révész Imre.

Előadóink voltak: Nagy István, aki 6 órán módszertant adott nagy alapossággal, 2 órán előkészítő órát vezetett gondos irányítással, Dr. Révész Imre 2 órán a katekumenátust ismertette mély tudományossággal, Szele Miklós Jézus életéről értekezett 5 órán józan kritikával és evangéliomi hittel, Uray Sándor az énektanításban volt fáradhatatlan és mintaszerű 3 és fél órán, id. Victor János 4 órán a gyermeklélektanba vezette be a hallgatóságot csodálatosan szemléltetve, 2 órán pedig a vasárnapi iskoláról adott általános ismereteket széles látókörrrel, ifj. Victor János a vasárnapi iskola munkakörét és feladatát jelölte meg hatalmas előadásban.

Tanítási gyakorlatot mutatott be kedden id. Victor János, szerdán Szele Paula, csütörtökön Erdey Erzsike, pénteken Dr. Ferenczy Gyula, szombaton Boross Erzsike, hétfőn Tisza Imre. Kedves volt látni a különböző vezetőknél a nagy gyakorlat bevált eszközeit, a szaktudás alkalmazását, az evangéliom ügyes kezelését, a gyermekek iránt való szeretet üdeségét, a Jézushoz ragaszkodó szeretet munkáját és a gyermekekkel együtt dolgozó készséget.

Szombaton este szeretetvendégséget tartottunk, amelyen Koncz Aurélné igazgató szíves üdvözlése, Uray Sándor áhítatos imádsága után püspökünk bibliamagyarázata volt a legkimagaslóbb pont. Megértettük mindnyájan, hogy munkánk betöltésére páli elszántsággal kell ma-

gunkat elkötelezni, hogy Jézushoz juthassunk. Id. Victor János alkalmi, Pataky László lelképásztor társunk köszönő szavai egészítették ki a kedves est kereteit.

Vasárnap d. e. minta- és próbatanítások voltak. Délután vallásos ünnepély volt, amelyen Baja Mihály olvasott bibliát és imádkozott buzgósággal, id. Victor János beszélt meggyőző erővel a vasárnapi iskola jelentőségéről és áldásairól, majd ugyanő tolmácsolta Anstein János misszionáriusi főtitkár alkalmi előadását, amely a vasárnapi iskolának a külmisszióhoz való viszonyáról szólt. Végül Nagy András kántor szép szóló éneke után Dr. Erdős Károly magyarázott bibliát.

Ebből a statisztikailag száraz beszámolómból mindegyre kedvesen csendül ki id. Victor János neve, aki egyéniségének szeretetreméltóságával, tanításának alaposságával nemcsak hálaára kötelezte a tanfolyam minden egyes tagját, hanem az Úr jóvoltából mint vonzó példa mutatta, milyen a lelkiülete, szellemi világa annak, aki évtizedeken át foglalkozik vasárnapi iskolával. A mi mennyei édes Atyánk adjon neki erőt, hogy vezethesse a nagyokat a kicsinyekhez s a kicsinyeket a nagyokkal együtt az Úrhoz.

Hálás köszönet illeti meg mindazokat, akik a vasárnapi iskolai tanfolyam sikerében fáradoztak.

Irodalmi szemle

A Magyar Traktátus Társaság ezélett két évvel alakult néhány lelkes magyar református lelképásztorból, akik összeraktak néhány koronát, abban bizva, hogy azzal kiadványok sorát indítva meg, hasznára lehetnek református egyházunknak. A megalakulás óta több füzetet adtak ki. A régebbieket mind ismertettük már megjelenésükkor. Elmondottuk róluk, hogy jó munkák s ajánlottuk Olvasóinknak. Az igazi rendeltetését azonban mégsem a régebbi, hanem a legújabbban megjelent kiadványaival szolgálja a Traktátus Társaság, mert most ad olyan füzetkéket, amelyek teljesen népiesek, kedvesek és tanulságosak. Ilyenek: *Czeplédy Sándor*, Som Gergely vasárnapi álma c. története, ugyan őtől *Az öt lyoni diák*, *A nantesi varga*, *A megmentett biblia* c. magyaros fordítások, amelyek olcsók (alapáruk 20 fill., a legutóbb említetté 10 fill.), élvezetesek és vonzóak. Nem kevésbé jók *Tildy Zoltán* elbeszélései, *A Tóth család* esetei (alapár 50 fill.), *Patkós Péter* nehéz éjszakája (40 fill.), amelyek négy-négy elbeszélést tartalmaznak, úgy, hogy a négy-négy együtt tesz egy egészet fokozatosan haladva a végső cél, a jónak tökéletes megközelítése felé. *Tildy Zoltán* A gazdag Bodolay halála c. kis füzetében (20 fill.) szép-n színező, a magyar lélek finom-

ságát és érzékenységet jellemzően feltáró módon rajzolja egy nagy gazda utolsó óráit. *Be-reczky Albert: Az angyal című elbeszélése* (20 fill.) a mindennapi élet mozzanaival és képeivel rajzolja Istennek csodálatos útát és nevelő útmutatását a gyermek által. Megrázóan tanulságos naplótöredék olvasható *Tóth Lajos, Van-e Isten?* című füzetében (7 fill.). Az ilyen füzet igen sokszor többet ér, mint akárhány elvont igazságokkal telített könyv. A *Két út* című kis füzet az erény és bűn útját ismerteti teljesen a biblia szellemében fogalmazva. Ennek a füzetnek igaz nagy jósa abban rejlik, hogy az erény és bűn útjánál, ha csak vázlatosan is, de két-két nemzedék történetét adja, hogy így nyilvánvalóan megtessék a magasabb lelki irányítás igazságos volta. — Ugyancsak a Magyar Traktátus Társaság ad ki kisebb traktátusokat is. Ilyenek: 1. *Megemlékezzél az Úrnak napjáról* c. négy lapnyi kis történet, amely lélekbe markoló módon indokolja a negyedik parancsolat megtartásának helyességét. 2. *A Szesz király diadaléneke*, szintén négy oldal. Olyan eleven megszemélyesítése a szesz romboló hatalmának, hogy művészi kidolgozással akár pódiumon előadható, mint tanulságos monológ (6 fill.). 3. *A mi hitünk*, rövid összefoglalata a református hitnek kellő védekezéssel egyes tévtanítások ellen (6 fill.). — Mindezeket a füzeteket őszintén ajánljuk Olvasóinknak terjesztésre is. Reméljük, hogy a Magyar Traktátus Társaság kiadványait elküldi Sárospatakra s ott lelkésztestvéreinknek alkalmuk lesz megismerni ezzel az eredményesen működő Társasággal és ennek életre való kiadványaival.

Különfélék

A Tisza István Tudomány-egyetem évnyitó ünnepélye. A különböző hatóságok, intézetek, a katonaság képviselőinek, az egyetem tanárainak, ifjúságának s nagy számú érdeklődő közönségnek jelenlétében folyt le f. évi október 13-án a debreczeni Tisza István Tudomány-egyetem ezévi megnyitó ünnepélye. Az ünnepélyt bevezette a Nagytemplomban tartott istentisztelet, melyen a református főiskolai kántus énekelt s Dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár a lapunk jelen számában közölt megragadó erejű és szépségű imát mondotta. Az ünnepély folytatása a kollégium disztermében tartott egyetemi közgyűlésen folyt le, ahol is Dr. Teghze Gyula lelépő rector az elmúlt év eseményeiről számolt be, Dr. Orsós Ferenc e. i. rector magnificus „Tudomány, művészet és hit” címen tudós értekezést tartott, Dr. Mitrovics Gyula bölcsészeti kari dékán Tisza István vértanú alakját idézte magvas és tömör gondolatokban a közönség emlékezetébe, Dr. Verzár Frigyes orvostudományi prodékán pedig az ifjúsághoz intézett lelkes

exhortációt. Az egyetemi közgyűlésen történt meg az új rector és az új egyetemi tanács ünnepélyes hivatalba iktatása is.

A pécsi Erzsébet-egyetem ünnepies megnyitása. Országos ünnepség keretében, gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közokt. miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia, a társegyetemek, az érdekelt vallásfelekezetek és törvényhatóságok képviselői jelenlétében nyitotta meg kapuit f. é. október 14-én a Pozsonyból elüldözött s a nemzetgyűlés bölcsességéből Pécsre helyezett Erzsébet tudomány-egyetem új székhelyén először a tudományos munka számára. A fényes ünnepségek mindenben méltók voltak a nagy alkalomhoz s az eseményt előtűnk különösképen emlékeztetéssé tette a Sopron székhellyel az Erzsébet tudomány-egyetembe szervesen bekapcsolt testvér ág. ev. hittudományi fakultás képviselőinek közreműködése az ünnepélyen, kiknek, valamint fakultásuknak a köz érdekében kifejtendő működésére Kapi Béla ev. püspök kért meghatározó áldást s Thurner Minály a civitas fidelissima polgármestere ígért megértő, lelkes támogatást. Mi is szívünk-ből kívánjuk, hogy a pécsi tud. egyetem s ág. ev. hittudományi kara a magyar tudomány és a magyar haza javára időtlen-időig virágozzék!

Magoss György Debreczen sz. kir. város új polgármestere. Hosszas üresedés után végre f. évi október 19-én új birtokost nyert Debreczen sz. kir. város polgármesteri széke. E napon ugyanis a sz. kir. város törvényhatósági közgyűlése nagy szótöbbséggel Magoss György városi tiszti főügyészt hívta el a város élére s ruházta fel a polgármesteri méltóság diszével. Magoss György nekünk régi jó ismerősünk. Kötelességtudása, munkabírása, fényes tehetsége s hívhűsége korán bekapcsolták őt a kollégium ügyeinek intézésébe s annyi odaadással, oly önzellen készséggel kevesen szolgálták az alma matert, mint ahogy ezt ő cselekedni tudta. Új méltósága a kollégiummal kapcsolatban még többre kötelezi. És hisszük, hogy ő a város és az ősi iskola érdekeit ezután is úgy lesz képes összeegyeztetni, hogy e két hatalmas factor között századok óta kifejlődött bensőséges szellemi kapcsolat még erősbödni fog mindkettőnek javára, hazánk virágzására. Ad multos annos!

Déri Frigyes Debreczen diszpolgára. A f. hó 19-én tartott törvényhatósági közgyűlés Déri Frigyes nagy lelkesedéssel egyhangúlag Debreczen sz. kir. város diszpolgárává választotta. E választással Debreczen önmagát tisztelte meg, mert olyan egyénnek a nevét iktatta diszpolgárainak a sorozatába, akit magáénak mondani a világ bármely communitásának dicsekedése és méltó büszkesége lehetne. Déri Frigyes a legnagyobb magyar maecenasok egyike, ki egy élet becsületes munkájának leg-

szébb virágait teszi le örök illatozóul a magyar kultúra oltárára. S Debreczen végtelenül boldognak és szerencsésnek érezheti magát, hogy a Déri Frigyes szabad választásából épen ő lehet ez oltár tartója, — a legkisebb hála tehát, melyet a fejedelmi alapítóval szemben leróhat, az, hogy őt a díszpolgárok között is a legelsőnek tartja.

A RMLE kongresszusa és a vele kapcsolatos lelkészi továbbképző tanfolyam e hó 18-án Sárospatakon veszi kezdetét s 22-én zárul. Bőséges és változatos program a továbbképző tanfolyam anyaga s a kongresszus napirendén is életbevágó fontosságú kérdések. Vajha fényes sikerű lefolyás s a legszerencsésebb irányú megoldások tennék maradandó hatásúvá a magyar református lelkészek és tanügyi férfiak szóbanforgó országos gyülekezését.

Római katolikus theol. fakultás a pécsi Erzsébet tudomány-egyetemen. Úgy halljuk, hogy a pécsi Erzsébet tudomány-egyetem rövidesen kibővül egy római katolikus hittudományi karral. Nevezetesen a pécsi püspöki lelkész-képző-intézet kapcsolódnék bele az egyetembe teljes jogú fakultás jellegével és hatáskörével. Ha ez eset valóra válik, úgy az Erzsébet tudomány-egyetem lesz hazánkban az első olyan universitas, amelyen két egyenjogú s egymástól természetesen teljesen független hittudományi kar: egy ág. ev. és egy róm. katolikus fog párhuzamosan működni. Nem akarjuk elvitatni, hogy Pécsen a majdnem szintiszta katolikus városban, a régi püspöki székhelyen sikerrel működhetik egy felállítandó róm. kath. hittudományi kar, csak arra akarjuk felhívni a magas államkormány figyelmét, hogy ez esetben a budapesti és a pécsi hittudományi karokkal szemben és azok mellett fokozott mértékben jelentkezik a mi ref. hittudományi karunk továbbfejlesztésének a szüksége is s ennek önmagában legalább olyan erősnek kell lennie, mint a Pázmány-egyetem hittudományi karának. Hisszük, hogy e kívánságunk minden bizonytal megfelelő méltánylásra fog találni s ily reménységtől eltelve örülünk, ha a szellemi kutatásnak szerencsétlen hazánkban új fellegvára emeltetik.

Dr. Kállay Kálmán, a tiszántúli református egyházkerület debreczeni lelkész-képző-intézetének tanára, ki állását f. évi szeptember 1-én foglalta el hivatalosan, — felsőbb tanügyi hatósága engedélyével a magyarországi gyermeknyaraltatási akció tovább intézése végett Hollandiába utazott. Siker kísérje működését!

Ifj. Victor János meghívása. Egyházi lapokból vettük a hírt, hogy ifj. Victor János budapesti belmissziói lelkész, a keresztyén ifjúsági egyesületi munka kiváló vezérét a sárospataki református főiskola igazgatótanácsa meghívta a sárospataki református theol. akadémia régóta üresen álló gyakorlati theologiai

lanszékére. Nagy nyeresége volna hazai theol. oktatásügyünknek, ha ifj. Victor János kiváló képességeit ily módon beállíthatnók a hivatalos vezetők sorába.

Új konventi titkár. A református egyetemes konvent elnöksége a dr. Kállay Kálmán távozásával megüresedett konventi másodtitkári állásra Daday Loránt erdélyi református lelkészt nevezte ki.

Értesítés. A postai pénzküldemények kézbesítési díja a lapunkban történt kölés óta a következőképen emelkedett: 20,000 koronáig 30 K, 100,000 koronáig 200 K, azontúl 300 K. Felkérjük azért a pénzküldőket, hogy bármily címen (lapunk előfizetési díját is beleértve) esedékes tartozás befizetésekor a jelzett összeggel ezentúl többet méltóztassanak a tartozás teljesítésére postára adni.

Kérelem. Hirdetési díjainkat sok helyről nem vettük még kézhez, jöllehet a számlát rég szétküldöttük. Költséges lévén a levél útján való sürgetés, ezen a helyen kérjük a késedelmezőket a tartozás befizetésére. Mivel feltehető, hogy számlánk nem jutott el pontosan minden helyre, az október 31-ig hátralékban maradó díjakat készséggel meghirdetjük lapunkban.

Segédlelkészt keres f. évi november 1-re a füzesgyarmati református egyház. Javadalom: 1. 1300 korona készpénz. 2. Húsz métermázsas búza és tíz métermázsas árpa. 3. Stólarészesedés. 4. Lakás, fűtés, világítás, takarítás. 5. Államsegély. Kötelesség: a szokásos s.-lelkészi teendők végzésén kívül: 1. A vasárnapi iskola vezetésében való segédkezés. 2. Vallástanítás az unitárius iskolába járó református gyermekeknek. 3. Konfirmációra való előkészítés.

Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított tíz nap alatt lelkészi hivatalhoz. — **Jánosi Zoltán,** református lelkész.

Pályázat.

A szentesi református egyház pályázatot hirdet egy férfi tanító állásra.

Kötelessége: a Néptanítók Lapjának legközelebb megjelenő számában körül írva.

Pályázati határidő a Néptanítók Lapjának megjelenése után 8 napon belül.

Pályázat.

A hajduszoboszlói református egyház pályázatot hirdet egy tanítói állásra. Javadalma: az egyháztól a 122,000—1922. sz. rendelettel megállapított fizetés és törvényes lakbér; államtól törvényes segélyek. Kötelessége: a kijelölt osztály vagy osztályok tanítása, ha férfi választatik meg, a kántornak akadályoztatása esetén díjtalan helyettesítése. A kérvények november 1-ig a lelkészi hivatalba adandók be. Menekültek, B) listások kellő figyelemben részesíttetnek.

Pályázat.

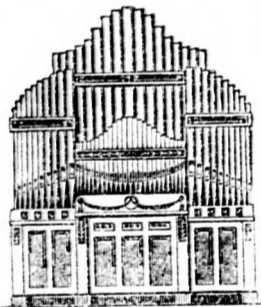
A biharnagybajomi egyház egy férfi- és egy nőtanítói, újonnan szervezett állásra pályázatot hirdet. Javadalom: törvényes lakbér, lakásbérpótlékkal a község pénztárából; készpénz az egyháztól, a 122,000—1922. számú miniszteri rendelet alapján a kezdőfizetés 10%-a; megfelelő államsegély. Kötelesség: a reájok bízandó osztály vagy osztályok vezetése; egyháztársadalmi munkában (vasárnapi iskola vezetése s férfi tanerő részéről gyermekistentiszteleteken kántori teendőknél orgonával végzése stb.) segédkezés. Választásnál menekült vagy B) listára helyezett érdemes tanítók előnyben részesülnek. Az állások a választás megerősítése s az államsegély megállapítása után azonnal elfoglalandók. Főlszerelt pályázati kérvények a Lap megjelenésétől számított tizennégy nap alatt a lelkészi hivatalhoz küldendők. Kommun alatti viselkedés igazolandó.

Presbiterium.

Fittler Sándor

orgona- és
orgonasípkészítő
vállalata

Erzsébetfalva (Budapest mellett), Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú gépezetes
és légnymású, tartós, ne-
meshangú

új orgonákat

művészi kivitelben. —
Hadicélokra elrekvirált és
egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szál-
litása.Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való
átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és
szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűtató berendezések készítése.

Harmoniumok és zongorák bármilyen javítása és hangolása szakszerű kivitelben. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervzettel és költségvetéssel kívántra készséggel szolgállok. — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

(Másolat.) **FITTLER SÁNDOR**

orgona- és orgonasíp-készítő vállalatának, Erzsébetfalva

A Karczagi Református Egyház orgonájának hadicélokra elrekvirált sípjait és orgonák tökéletes átjavításának, kitisztításának és hangolásának elkészítő és rendbehozó munkálatait az Ön cégjére bíztuk s Ön a munkálatokat mindnyájunk meglegedésére, szépen, jutányosan és jól végezte el, ezért cégét az orgona-építő egyházaknak jó lélekkel ajánlhatom. Karczag, 1923 szeptember 20. **Török Vince**, református lelkész.

Debreczen szabad királyi város és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papír- és írószerkereskedése

Debreczen, Ferenc József-út 26. sz.

Értesítés

a Zsoltárok árváltozásáról!

1923 október hóra a zsoltár árak a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papirkötésben	K	10580.—
félvászon kötésben	K	12040.—
egészvászon kötésben	K	14200.—

8° oktáv alakú zsoltár

papirkötésben	K	5020.—
félvászon kötésben	K	5470.—
egészvászon kötésben	K	6310.—

16° iskolai kiadású zsoltár

papirkötésben	K	4600.—
félvászon kötésben	K	5160.—
egészvászon kötésben	K	6650.—

32° legkisebb zsoltár.

papirkötésben	K	2770.—
félvászon kötésben	K	3230.—
egészvászon kötésben	K	3740.—

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat a következő minőségekben és árakon, de egyelőre csak 16° alakban és a következő könyveket:

I. kiadás, versbe szedve

vászon díszkötés, párnázott aranyfémekkel	Alapára K	15.—
valódi bőr, díszk., párnázott aranyfémekkel	Alapára K	30.—

II. kiadás, prózába szedve

díszvászon, kehely és préseléssel	Alapára K	8.—
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	Alapára K	12.—
díszbőr, párnázott, aranyfémekkel, tokban	Alapára K	30.—

Uray Sándor: Tárgymutató az új zsoltárhoz.
Alapára K —30

Varga: Koralkönyv az új zsoltárhoz.
Ára K 6000.—

Az alapárak, a Magyar Könyvkereskedők Egylete által, hétről-hétre megállapított szorzószámával szorzandók és az így előálló árakban szállítjuk ezen könyveket. **Mai szorzószám 1800.**